

ÅRSREDOVISNING FÖR JUSTITIEKANSLERN 2014

Dnr 1278-15-12

Innehåll	s.
JUSTITIEKANSLERN MED LITET j HAR ORDET	3
RESULTATREDOVISNING	
1 Verksamhetsöversikt	5
2 Tillsyn	8
3 Tryck- och yttrandefrihet inklusive rättegångar	10
4 Skadestånd inklusive rättegångar	13
5 Övriga rättegångar	17
6 Integritet	18
7 Rättshjälp	19
8 Övriga ärendeslag	20
9 Redovisning av återrapporteringskrav och uppdrag	22
Tabellbilaga	26

FINANSIELLA DOKUMENT

Resultaträkning	30
Balansräkning	31
Anslagsredovisning	32
Tilläggsupplysningar och noter	33
Sammanställning över väsentliga uppgifter	40
Underskrift	41

Sändlista (i pdf-format)

Justitiedepartementet	justitiedepartementet.registrator@regeringskansliet.se
Finansdepartementet	fi.arsredovisning@regeringskansliet.se
Arbetsgivarverket	registrator@arbetsgivarverket.se
Ekonomistyrningsverket	registrator@esv.se
Riksdagens utredningstjänst	petita@riksdagen.se
Riksrevisionen	arsredovisning@riksrevisionen.se
Statskontoret	registrator@statskontoret.se

JUSTITIEKANSLERN MED LITET J HAR ORDET

År 2014 var ett händelserikt år hos Justitiekanslern. Tio nya medarbetare började på myndigheten medan åtta, varav flera verkliga trotjänare, lämnade oss. På en myndighet med 32 årsarbetskrafter och totalt 40 anställda innebar det en stor omställning. Under året avslutades också det omfattande arbetet med planering, ombyggnad och inredning av bottenvåningen i Västertorn. Justitiekanslern flyttade in i de nya lokalerna under sommaren och har nu bl.a. en ny handikappanpassad entré, en ny reception och ett nytt och större lunchrum. Myndigheten utvidgade därmed sina lokaler och bor nu i tre sammanhängande hus på Riddarholmen med Birger jarls torn i mitten. Också detta en stor omställning.

Samtidigt fortsatte under året arbetet med att utveckla myndighetens organisation och arbetsformer. I samband med årets verksamhetsplaneringsdagar på Långholmen i oktober konstaterade vi bl.a. att det nya arbetssättet med rotelgrupper fungerar utmärkt och har minskat stressen genom att underlätta en fördelning av arbetet som både gagnar effektivitet och trivsel. Under hösten formade byråcheferna tillsammans med mig en formell ledningsgrupp. Arbetet med att utveckla ledningsgruppens roll i organisationen och medlemmarna i ledningsgruppen kommer att fortsätta under 2015. Även om justitiekanslern med litet j alltså har det slutliga ansvaret och innehavaren av ämbetet i den meningen också är Justitiekanslern så är myndigheten idag ännu mer än tidigare summan av sina medarbetare. Det skärper kraven på ledning och styrning.

Det pågår också ett kontinuerligt arbete för att kunna garantera den höga kvalitet som måste känneteckna Justitiekanslerns verksamhet och i den verksamhetsplan som i december fastställdes för 2015 återkommer som en av fokusfrågorna att på olika sätt utveckla myndighetens kvalitetssäkringsarbete. Utbildningsgruppen har under året regelbundet anordnat internutbildning och medarbetarna uppmuntras också att ta sig tid för extern utbildning när god sådan finns att tillgå. Samtidigt har arbetsmiljögruppen under det gångna året genom aktivt arbete i hög grad bidragit till att stärka gemenskapen och se till att värna både den fysiska och psykiska arbetsmiljön.

När jag är ute och talar om Justitiekanslern får jag så gott som alltid frågan hur en så liten myndighet kan klara av ett så omfattande uppdrag. Jag får då erkänna att jag själv inte sällan ställer mig den frågan. Svaret är som jag ser det en kombination av god myndighetskultur och mycket skickliga och lojala medarbetare. I den följande resultatredovisningen beskrivs kortfattat och i siffror hur arbetet bedrivits under året inom myndighetens sex huvudsakliga ansvarsområden. Jag vill här ge några personliga kommentarer.

Antalet inkomna ärenden översteg 2014 för första gången 10 000. Detta förklaras främst av de närmare 2 900 ersättningsanspråk som inkom från personer som varit registrerade i det s.k. kringresanderegistret. Men också av över 300 förtalsanmälningar med anledning av publiceringarna på webbplatsen lexbase.se. Att en viss händelse eller lagstiftning föranleder ett stort antal likartade ärenden är något som blivit vanligt. Sådana ärenden kan i vissa fall hanteras mera rutinmässigt sedan de juridiska frågorna analyserats och fått en lösning men de utgör en utmaning för både jurister och kansli. Det är också viktigt att minnas att för den enskilde är det enskilda ärendet

unikt även om det är ett av många. Varje ärende måste därför handläggas med omsorg. Inte minst de ärenden som kan betecknas massärenden genererar också ett stort antal telefonsamtal och mail som måste besvaras.

Trots i förhållande till verksamheten små resurser lyckades vi väl med att uppfylla våra verksamhetsmål och vi klarade även att minska balanserna.

Under året har det förekommit flera stora och medialt uppmärksammade ärenden. Både jag själv och mina medarbetare kontaktas ofta av journalister som vill ha information om något visst ärende hos Justitiekanslern eller mera allmänt om någon aktuell juridisk fråga. Det förekommer också regelbundna kontakter med andra myndigheter, bl.a. med Justitieombudsmannen, Riksåklagaren, Datainspektionen och Sakerhets- och integritetsskyddsnämnden. Vi försöker även regelbundet träffa företrädare för de stora myndigheter som genererar många ärenden hos Justitiekanslern för utbyte av information och för att diskutera hur vi gemensamt kan bidra till att upprätthålla en hög kvalitet i statsförvaltningen.

Antalet tryck- och yttrandefrihetsärenden ökade under 2014 vilket främst hade sin grund i den publicering som inleddes under året på webbplatsen lexbase.se. Den debatt som detta väckte speglar den större frågan om hur vi ska kunna hantera elektronisk kommunikation via nätet och de nya sociala medierna på ett sätt som gagnar öppenhet och offentlighet men samtidigt klara att skydda enskildas integritet. Kopplat till detta finns också den utveckling som visar sig i form av ett till synes ständigt ökande flöde av hat och hot på nätet. Något som under året motiverat ett mera strukturerat samarbete mellan Justitiekanslern, åklagare och polis.

I april företog samtliga anställda hos Justitiekanslern en studieresa till Strasbourg. Under två intensiva dagar besökte vi Europarådet och Europadomstolen och fick möjlighet att på plats tala med representanter för dessa institutioner vilkas verksamhet har stor påverkan på vårt arbete. I slutet av september deltog jag tillsammans med några av byråcheferna och en handläggare i ett nordiskt JK-möte i Danmark där vi diskuterade frågor av gemensamt intresse. Under året har vi också tagit emot ett stort antal besök i Justitiekanslerns lokaler på Riddarholmen. Vi får många förfrågningar om att få besöka oss och försöker så långt vi kan ta emot både internationella och nationella delegationer som kommer för att få information om Justitiekanslerns verksamhet.

RESULTATREDOVISNING

1 VERKSAMHETSÖVERSIKT

1.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Justitiekanslern ska vaka över tryck- och yttrandefriheten samt värna integriteten och rättssäkerheten i den offentliga verksamheten. Justitiekanslern ska med hög kvalitet och effektivitet bevaka statens rätt. Justitiekanslern ska medverka till att rättstillämpningen är effektiv och av hög kvalitet.

Justitiekanslerns verksamhet innefattar sex huvudsakliga ansvarsområden. Uppgiften att utöva tillsyn över den offentliga förvaltningen är den ursprungliga ombudsmannafunktionen. Justitiekanslern har en central roll när det gäller statens skadereglering och företräder staten i sådana rättegångar. Justitiekanslern är exklusiv åklagare i mål om tryck- och yttrandefrihetsbrott. Justitiekanslern fungerar vidare som regeringens juridiska rådgivare samt utövar tillsyn när det gäller tillämpningen av viss lagstiftning som särskilt påverkar enskildas integritet.

Vid sidan av dessa huvuduppgifter har Justitiekanslern att utöva tillsyn över rätts hjälpen, övervaka Advokatsamfundets disciplinverksamhet och i särskilda fall utöva statens arbetsgivarfunktion. Justitiekanslern bedriver även viss informations- och utbildningsverksamhet.

I det följande redovisas Justitiekanslerns olika arbetsuppgifter under rubrikerna Tillsyn, Tryck- och yttrandefrihet inklusive rättegångar, Skadestånd inklusive rättegångar, Övriga rättegångar, Integritet, Rättshjälp och Övriga ärendeslag. Därefter redovisas och kommenteras de återrapporteringskrav och särskilda uppdrag som angetts i regleringsbrevet för budgetåret 2014 beträffande Justitiekanslern.

1.2 UTVECKLINGEN AV VERKSAMHETEN – EN ÖVERSIKT

	2012	2013	2014
Inkomna ärenden	8 921	8 177	10 678
varav rättshjälp	2 767	2 481	2 513
Ingående balans	1 684	1 693	2 136
Summa	10 605	9 870	12 814
Avgjorda ärenden	8 917	7 732	11 213
varav rättshjälp	2 729	2 480	2 483
Utgående balans	1 688 (1 693)	2 138 (2 136)	1 601

- Siffror inom parentes avser antal fastställt vid efterhandskontroll.

Antalet inkomna, avgjorda och balanserade ärenden år 2014 fördelat på olika ärendetyper redovisas i **tabell 1** i tabellbilagan. Av **tabell 2** framgår under vilka år de ärenden som balanserats till år 2015 har kommit in. **Tabell 3** visar Justitiekanslerns uppfyllelse av verksamhetsmålen per den 31 december 2014 enligt myndighetens verksamhetsplan för 2014.

Under 2014 kom det in 10 678 ärenden, dvs. en ökning med ca 2 500 ärenden jämfört med antalet inkomna ärenden 2013. Denna ökning förklaras främst av att närmare 2 900 ärenden inkom med anspråk på ersättning från enskilda som varit registrerade i Polismyndighetens i Skåne register ”kringresande”.

Samtidigt minskade antalet inkomna kameraärenden med ca 460 ärenden, jämfört med 2013. Detta till följd av att kamerövervakningsuppdraget togs över av Datainspektionen den 1 juli 2013. Vid utgången av 2014 hade Justitiekanslern inte några kameraärenden kvar i balans.

Totalt avgjordes 11 213 ärenden vilket är en väsentlig ökning jämfört med 2013. Det avgjordes således fler ärenden än det kom in. Ökningen är framförallt hänförlig till antalet avgjorda ärenden inom den skadereglerande verksamheten. I stort sett samtliga inkomna anspråk från personer som varit registrerade i det s.k. kringresanderegistret avgjordes före årsskiftet.

Den utgående balansen minskade med drygt 500 ärenden jämfört med 2013.

Tillsyn och skadereglering är de ärendeslag som dominerar verksamheten på myndigheten. Tillsynsärenden aktualiseras i första hand genom klagomål från enskilda. Endast ett fåtal av dessa föranleder en närmare granskning. I de ärenden där kritik uttalades under 2014 handlade det främst om brister hos berörda myndigheter ifråga om tillämpningen av offentlighetsprincipen. Under året avslutades ett omfattande ärende som gällde polisens och åklagarnas handläggning av förundersökningen i det s.k. barnläkarärendet.

En viktig del av tillsynen utgörs av den årliga granskningen av myndigheternas ärendeförteckningar och den sedan år 2012 återupptagna inspektionsverksamheten. Denna egeninitierade granskning ledde under året inte till någon mera omfattande kritik mot någon enskild myndighet men föranledde ett antal påpekanden och kommentarer.

En särskild del av tillsynen avser Justitiekanslerns kontroll av advokatväsendet. Det förekommer ytterst sällan att Justitiekanslern finner anledning att ingripa med anledning av Advokatsamfundets disciplinbeslut. Under året har ingen åtgärd påkallats och inte heller något beslut överklagats.

Justitiekanslern utövar också tillsyn över rättshjälpen. Det avgjordes 2 483 sådana ärenden under året, varav 36 där beslut av Rättshjälpsmyndigheten eller domstol överklagades.

Justitiekanslerns egen skadereglering samt de rättegångar som den genererar är den del av verksamheten som tar mest resurser i anspråk. Drygt 50 procent av antalet inkomna ärenden under året, eller 5 717 ärenden, avsåg anspråk på skadestånd av staten. Även skaderegleringsärenden innefattar ofta moment av tillsyn. Genom sådana framställningar kan t.ex. frågor som gäller rutiner och ärendehantering hos myndigheterna uppmärksammas som det kan finnas skäl att utreda närmare också från ett tillsynsperspektiv.

Samtliga anspråk från enskilda som visade sig ha varit registrerade i det s.k. kringresanderegistret, 92 procent av ansökningarna, beviljades med tillämpning av po-

lisdatalagens (2010:361) och personuppgiftslagens (1998:204) bestämmelser. Beslutad ersättning uppgick därmed till sammanlagt 13 385 tkr. Anspråk på ersättning enligt lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder (frihetsberövandelagen) bifölls helt eller delvis i 91 procent av de under året avgjorda ärendena och ersättning beviljades med ca 63 000 tkr. Bifallsprocenten i ärenden om skadestånd enligt skadeståndslagen var drygt 10 procent. Justitiekanslern uppdrog åt berörda myndigheter att betala ut sammanlagt 27 200 tkr i skadestånd. Vid årets slut pågick 46 rättegångar avseende anspråk på ersättning eller skadestånd.

Justitiekanslern är exklusiv åklagare i tryck- och yttrandefrihetsmål. Under året kom det in 727 anmälningar om tryck- och yttrandefrihetsbrott till Justitiekanslern att jämföra med 385 anmälningar under 2013. Knappt hälften av ärendena avsåg anmälningar om förtal på grund av uppgifter som gjorts tillgängliga via webbtjänsten www.lexbase.se. Ungefär en femtedel av anmälningarna avsåg hets mot folkgrupp. Under året inleddes 16 förundersökningar och 19 åtal väcktes, varav femton avseende hets mot folkgrupp och fyra avseende brott mot efterforskningsförbudet.

Under ärendegruppen Integritet ryms ärenden om kameraövervakning, personuppgifter, kreditupplysning samt inkasso. Som nämnts ovan övergick hanteringen av kameraärenden till Datainspektionen under 2013. Antalet inkomna integritetsärenden utgjorde därför endast ca en procent av det totala antalet inkomna ärenden under 2014. Samtliga ärenden inom denna ärendegrupp avgjordes under året.

Regeringen gav inte Justitiekanslern något nytt särskilt uppdrag under 2014. Där emot är Justitiekanslern en remissinstans som ofta anlitas av regeringskansliet. Under året besvarades drygt 90 remisser.

Det är angeläget att enskilda som framför klagomål och anser sig ha blivit felaktigt behandlade kan få svar från Justitiekanslern inom rimlig tid. När det gäller Justitiekanslerns egen organisation och arbetsformer har arbetsläget också under det gångna året ställt krav på ett fortsatt aktivt arbete för att effektivisera och kvalitetssäkra myndighetens verksamhet. Bl.a. har inrättandet av storrotlar slutförts och myndigheten har fr.o.m. årsskiftet 2014/15 organiserats i en administrativ enhet och fyra sakenheter. Varje enhet leds av en byråchef.

I verksamhetsplanen för 2014 satte myndigheten bl.a. upp mål för handläggningstider beträffande olika typer av ärenden. I allt väsentligt har dessa mål uppfyllts, se tabell 3. Målen är av i huvudsak två slag, mål om handläggningstider samt mål om inriktningen på handläggningen av ärenden. Det är framförallt mål av förstnämnda slag som låter sig mätas.

2 TILLSYN

2.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Ärenden i balans till 2014	64 (2013 – 52)
Inkomna ärenden 2014	1 256 (2013 – 1 189)
Antal ärenden att handlägga 2014	1 320 (2013 – 1 241)
Avgjorda ärenden 2014	1 287 (2013 – 1 178)
Balans till 2015	33

Av samtliga ärenden som har kommit in under året har tillsynsärendena utgjort 11,8 procent.

I regleringsbrevet för budgetåret 2014 anges att Justitiekanslern ska värna integriteten och rättssäkerheten i den offentliga verksamheten samt medverka till att rättstillämpningen är effektiv och av hög kvalitet. Omfattningen av Justitiekanslerns tillsyn framgår av 2 och 3 §§ lagen (1975:1339) om Justitiekanslerns tillsyn samt 3 § förordningen (1975:1345) med instruktion för Justitiekanslern.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan angavs följande specifika mål för myndighetens rättsliga tillsyn:

- För klagomål som kan avslutas utan vidare utredningsåtgärder bör ett brevsvar ha skickats till klaganden inom en månad från det att ärendet kom in till myndigheten.
- För andra ärenden där remittering eller utredning av någon omfattning krävs bör ärendet vara avslutat inom tolv månader.
- Tillsynen bör vara särskilt inriktad på frågor som rör grundläggande fri- och rättigheter, rättssäkerhet samt offentlighet och sekretess.
- Granskningen av myndigheternas ärendeförteckningar bör vara avslutad senast den 30 juni.
- Justitiekanslern bör genomföra myndighetsinspektioner under året. En översiktlig planering inför årets inspektioner bör vara klar senast den 1 april. Rapporten från en inspektion bör vara färdigställd inom sex veckor efter det att inspektionen avslutades.

Av de 1 256 tillsynsärenden som inkom under året anhängiggjordes 1 000 genom anmälan från enskilda, från myndigheter eller genom Justitiekanslerns eget initiativ. De benämns vanliga tillsynsärenden. Övriga 256 ärenden avsåg ärendeförteckningar från myndigheter enligt 29 § myndighetsförordningen (212), inspektioner (3) och protokoll från personalansvarsnämnder (41). Dessa benämns övriga tillsynsärenden.

Av de 1 287 avgjorda tillsynsärendena föranledde 27 ärenden kritik i någon form, medan granskning skedde i ytterligare fem vanliga tillsynsärenden utan att någon kritik framfördes. Således uttalades kritik i ca 2,1 procent av samtliga avgjorda tillsynsärenden (att jämföra med 0,9 procent 2013).

799 av de vanliga tillsynsärendena lades till handlingarna med ett brevsvar till anmälaren och 199 lades till handlingarna utan någon åtgärd.

I flera av tillsynsärendena har den kritik som uttalats avsett brister vid tillämpning av offentlighetsprincipen, t.ex. bristande rutiner eller dröjsmål med utlämnande av allmänna handlingar. I några fall har kritik uttalats med anledning av långsam handläggning hos olika myndigheter och i ett fall har befattningshavare hos polisen kritiserats för sitt agerande i förhållande till en underordnad polis som utövat sin grundlagsskyddade meddelarfrihet.

Justitiekanslern har under året avslutat ett mera omfattande tillsynsärende rörande genomförandet av en förundersökning (det s.k. barnläkarärendet). Granskningen föranledde Justitiekanslern att uttala kritik mot polis och åklagare.

Utöver ovan berörd tillsynsverksamhet har Justitiekanslern uttalat kritik mot olika myndigheter inom ramen för 12 olika ärenden som i första hand avsett skadereglering.

Beträffande ärenden som avslutades utan vidare utredningsåtgärder uppnåddes det uppsatta målet om en månads handläggningstid i samtliga fall utom ett. I fråga om ärenden som föranledde någon form av utredning uppnåddes det uppsatta målet om en handläggningstid på högst tolv månader i samtliga fall.

2.2 INSPEKTIONSVERKSAMHET

Justitiekanslern har under hösten 2014 genomfört inspektioner vid Migrationsverket, Kriminalvården och Sjöfartsverket och därvid särskilt granskat den frivilliga skaderegleringsverksamheten hos respektive myndighet.

Det allmänna intrycket från inspektionerna var att de inspekterade verksamheterna fungerade mycket väl. Justitiekanslern fann inte skäl att uttala kritik mot någon av myndigheterna, men gjorde vissa påpekanden om smärre brister i handläggningen. Därutöver belystes olika tänkbara förbättringsområden.

Inspektionsverksamheten bedöms vara angelägen. Den ger Justitiekanslern möjlighet att bilda sig en uppfattning om hela eller någon del av de inspekterade myndigheternas verksamhet och att upptäcka eventuella brister. Ofta kan Justitiekanslern göra påpekanden som av myndigheterna bedöms som värdefulla för den framtida verksamheten.

I fråga om inspektioner uppnåddes målet att rapporten bör vara färdigställd inom sex veckor beträffande samtliga inspektioner som genomfördes under 2014.

2.3 ÄRENDEFÖRTECKNINGAR

Under året har ärendeförteckningar från 21 länsstyrelser och 181 andra myndigheter granskats. Ärendeförteckningarna föranledde beslut med påpekanden beträffande 13 länsstyrelser (att jämföra med sju påpekanden 2013). Granskningen av ärendeförteckningar från övriga myndigheter avslutades med att Justitiekanslern uttalade kritik i två ärenden (tre ärenden 2013) och beträffande ytterligare 25 myndigheter gjordes vissa påpekanden (att jämföra med 28 påpekanden 2013).

Ärendena avslutades inom den enligt verksamhetsmålen utsatta tiden i 199 av 202 ärenden.

3 TRYCK- OCH YTTRANDEFRIHET

3.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Ärenden i balans till 2014	71 (2013 – 38)
Inkomna ärenden 2014	727 (2013 – 385)
Antal ärenden att handlägga 2014	798 (2013 – 423)
Avgjorda ärenden 2014	758 (2013 – 352)
Balans till 2015	40 (varav 25 rättegångar)
Inledda förundersökningar 2014	16 (2013 – 29)
Åtal väckta under 2014	19 (2013 – 9)

Av samtliga ärenden som kommit in under året har tryck- och yttrandefrihetsärenden utgjort 6,8 procent.

I regleringsbrevet för budgetåret 2014 anges att Justitiekanslern ska vaka över tryck- och yttrandefriheten samt värna integriteten och yttrandefriheten.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges följande specifika mål för myndighetens tryck- och yttrandefrihetsärenden:

- Beslut huruvida förundersökning ska inledas bör meddelas snarast och senast inom en månad från det att ärendet kom in till myndigheten, eller inom den kortare tid som krävs för att de frister som gäller för t.ex. preskription och beslag inte ska överskridas. Justitiekanslern ska ha ett fortsatt nära samarbete med de åklagare som verkställer inledda förundersökningar och bistår med att utföra åtalet i domstol. Justitiekanslern ska liksom tidigare biträda handläggande åklagare vid rättegång.

Antalet inkomna ärenden på det tryck- och yttrandefrihetsrättsliga området har under år 2014 ökat markant. Ökningen kan till stor del hänföras till anmälningar med anledning av publiceringar på webbplatsen www.lexbase.se. Under året har 324 anmälningar avseende publiceringar på denna webbplats inkommit. En stor del av de övriga ärendena har, i likhet med tidigare år, avsett publiceringar som inte omfattas av grundlagsskydd. Det gäller främst publiceringar på internet där webbplatsen inte omfattas av den s.k. databasregeln i 1 kap. 9 § yttrandefrihetsgrundlagen.

Målet att förundersökning i förekommande fall ska inledas inom en månad från att anmälan kom in till myndigheten har uppfyllts i så gott som samtliga fall.

Justitiekanslern har under år 2014 inlett förundersökning angående ifrågasatt hets mot folkgrupp i sex ärenden. Åtal har under året väckts i fyra av dessa ärenden samt i elva ärenden om hets mot folkgrupp där förundersökning inletts före år 2014.

Förundersökning har under året också inletts i nio ärenden avseende brott mot tystnadsplikt respektive brott mot det s.k. efterforskningsförbudet och brott mot repressalieförbudet. Tre av dessa förundersökningar har lagts ner och tre är pågående. Åtal har väckts i fyra fall gällande brott mot det s.k. efterforskningsförbudet.

Två av de ärenden avseende brott mot tystnadsplikt där förundersökningen har lagts ner gällde misstanke om att uppgifter för vilka sekretess gällde hade röjts i samband med inspelningar av TV-program (dnr 8146-13-31 och 6764-13-31). I beslutet att lägga ner förundersökningarna framhöll justitiekanslern de faktiska förhållanden och juridiska omständigheter som innebär risk för åsidosättande av sekretessbestämmelser och bristande hänsyn till enskildas personliga integritet i samband med TV-inspelningar inom sjukvården.

Under året har även en förundersökning inletts gällande misstanke om yttrandefrihetsbrottet olaga hot. Förundersökningen avsåg också misstanke om underlåtenhet att utse och anmäla ansvarig utgivare för webbradiosändningar (dnr 1573-14-31). Förundersökningen har lagts ner.

3.2 ÅTGÄRDER MOT RASISTISK BROTTSLIGHET

Under det gångna året har 149 inkomna ärenden avsett anmälningar om hets mot folkgrupp. Detta kan jämföras med att antalet sådana anmälningar var 128 år 2013 och 127 år 2012.

3.3 RÄTTEGÅNGAR

Göteborgs tingsrätt ogillade i dom den 16 september 2013 Justitiekanslerns åtal i ett mål avseende brott mot tystnadsplikt enligt 3 kap. 3 och 5 §§ tryckfrihetsförordningen. Åtalet avsåg att en person, som medverkade i en tidningsartikel men hade begärt att få vara anonym, kunde identifieras genom en bild i anslutning till artikeln. Justitiekanslern överklagade domen till Hovrätten för Västra Sverige som genom dom den 12 juni 2014 fastställde tingsrättens dom. Justitiekanslern har överklagat domen till Högsta domstolen, som den 23 juli 2014 beslutade att meddela prövningstillstånd (dnr 986-12-35).

Malmö tingsrätt meddelade den 13 februari 2013 dom i ett mål avseende brott mot efterforskningsförbudet. Åtalet avsåg att en chef inom en kommun efterforskat vem som lämnat uppgifter till en tidning. Tingsrätten dömde den tilltalade i enlighet med åtalet och bestämde påföljden till dagsböter. Den tilltalade överklagade domen till Hovrätten över Skåne och Blekinge som genom dom den 14 januari 2014 fastställde tingsrättens avgörande i skuldfrågan men ändrade påföljden såvitt avsåg dagsbotens storlek. Domen har vunnit laga kraft (dnr 3345-12-35).

Örebro tingsrätt meddelade den 11 juni 2013 dom i ett mål angående yttrandefrihetsbrottet hets mot folkgrupp avseende en artikel och en läsarkommentar som publicerats på en webbplats. Tingsrätten dömde den tilltalade i enlighet med åtalet och bestämde påföljden till villkorlig dom med dagsböter. Den tilltalade överklagade avgörandet till Göta hovrätt som den 25 mars 2014 fastställde tingsrättens dom. Efter att den tilltalade överklagat hovrättens dom beslutade Högsta domstolen den 22 september 2014 att inte meddela prövningstillstånd (dnr 3889-12-35).

Stockholms tingsrätt meddelade den 30 juni 2014 dom i ett mål angående yttrandefrihetsbrottet hets mot folkgrupp avseende artiklar, läsarkommentarer och insändare som publicerats på en webbplats. Tingsrätten dömde den tilltalade för nio av tio åtalade yttranden och bestämde påföljden till villkorlig dom och dagsböter. Den tilltalade överklagade domen till Svea hovrätt som den 10 februari 2015 fastställde tingsrättens dom (dnr 8597-12-35, 8598-12-35, 8599-12-35, 8702-12-35, 806-13-35, 3779-13-35, 6959-13-35 och 7232-13-35).

Örebro tingsrätt dömde den 13 juni 2014 i ett mål avseende åtal för yttrandefrihetsbrotten hets mot folkgrupp i 28 fall respektive uppvigling i tre fall som skett i läsarkommentarer på en webbplats (dnr 4196-13-35, 4198-13-35, 4774-13-35, 4855-13-35 och 5015-13-35). Tingsrätten dömde den tilltalade för hets mot folkgrupp i 25 fall och för uppvigling i två fall till fängelse i fyra månader. Den 24 november 2014 dömde samma tingsrätt avseende ett nytt åtal mot samma tilltalade denne för yttrandefrihetsbrottet hets mot folkgrupp och förordnade att den nyss nämnda fängelsepåföljden skulle avse även den nya brottsligheten (dnr 3764-14-35). Den tilltalade har överklagat båda domarna till Göta hovrätt, som i januari 2015 prövat överklagandena vid en och samma huvudförhandling. Hovrätten kommer att meddela dom den 27 februari 2015.

Eskilstuna tingsrätt meddelade den 22 oktober 2014 dom i ett mål angående brott mot efterforskningsförbudet. Åtalet avsåg att en enhetschef på ett kommunalt äldreboende efterforskat vem som lämnat uppgifter till en tidning för offentliggörande. Tingsrätten dömde den tilltalade i enlighet med åtalet och bestämde påföljden till dagsböter. Den tilltalade har överklagat domen till Svea hovrätt som den 4 december 2014 beslutat att meddela prövningstillstånd (dnr 3899-13-35).

Vid Göteborgs tingsrätt väcktes under året åtal för yttrandefrihetsbrottet hets mot folkgrupp avseende bilder på bl.a. skivomslag som har publicerats på en webbplats (dnr 5137-13-35, 6557-13-35, 6570-13-35 och 2111-14-35).

Vid Gävle tingsrätt väcktes under året åtal för yttrandefrihetsbrottet hets mot folkgrupp avseende uttalanden och meddelanden som spridits på en webbplats (dnr 7803-13-35).

Vid Umeå tingsrätt väcktes under året åtal för tryckfrihetsbrottet hets mot folkgrupp avseende ett tryck på en t-tröja (dnr 4639-14-35).

Vid Södertörns tingsrätt väcktes under året åtal avseende brott mot efterforskningsförbudet. Åtalet avsåg att en säkerhetschef på en större myndighet efterforskat vem som lämnat uppgifter till en tidning för offentliggörande (dnr 2637-14-35).

Vid Örebro tingsrätt väcktes åtal för brott mot efterforskningsförbudet. Åtalet avsåg att en enhetschef vid en kommun efterforskat vem som lämnat uppgifter till en tidning för offentliggörande (dnr 2686-14-35 och 2690-14-35).

4 SKADESTÅND

4.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Ärenden i balans till 2014	1 869 (2013 – 1 410)
Inkomna ärenden 2014	5 717 (2013 – 3 212)
Antal ärenden att handlägga 2014	7 586 (2013 – 4 622)
Avgjorda ärenden 2014	6 211 (2013 – 2 751)
Balans till 2015	1 375 (varav 46 rättegångar)

Av de under året inkomna ärendena har skadeståndsärendena utgjort 53,5 procent.

I regleringsbrevet för budgetåret 2014 anges att Justitiekanslern ska med hög kvalitet och effektivitet bevaka statens rätt samt att Justitiekanslern ska medverka till att rättstillämpningen är effektiv och av hög kvalitet.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges följande specifika mål för myndighetens skadereglering:

- Justitiekanslern ska även fortsättningsvis sträva efter att förenkla handläggningen. Handlingar eller muntliga upplysningar kan t.ex. inhämtas mera formlöst varvid dokumentation sker i akten.
- Arbetet med att minska handläggningstiderna ska fortsätta med den inriktningen att det vid årets utgång inte bör finnas några ärenden som har en handläggningstid överstigande tolv månader.
- När ett ärende har överlämnats hit från en annan myndighet gäller tidsmålen enligt ovan för handläggningstiden här men om den enskilde redan har fått vänta länge på besked ska detta särskilt beaktas.
- För att korta handläggningstiderna ska enkla ärenden kunna avslutas med frångående av turordningsprincipen.
- Ärenden som i huvudsak avser överträdelse av Europakonventionen ska handläggas med förtur.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges följande specifika mål för myndighetens ärenden om ersättning enligt lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder (frihetsberövandelagen):

- Handläggningstiden för ett ärende av normal beskaffenhet bör inte överstiga sex månader.

Under år 2014 kom det in totalt 5 717 skadeståndsärenden, att jämföra med 3 212 ärenden år 2013 och 2 838 år 2012. Antalet inkomna skadeståndsärenden har alltså ökat väsentligt. Ökningen beror på de anspråk som kom in från personer som hade varit registrerade i det s.k. kringresanderegistret (se punkten 4.4). Av de under år 2014 inkomna ärendena avsåg 1 906 anspråk på ersättning enligt frihetsberövandelagen, 3 773 anspråk på ersättning enligt skadestånds- eller personuppgiftslagen m.m., varav närmare 2 900 ärenden avsåg det s.k. kringresanderegistret, och 37 under året anhängiggjorda rättegångar. Totalt avgjordes 6 211 skadeståndsärenden under 2014 att jämföra med 2 751 skadeståndsärenden under 2013.

Det uppsatta målet för regleringen av skadeståndsanspråk uppnåddes i 4 027 av 4 059 avgjorda ärenden. Beträffande ersättningar vid frihetsinskränkningar uppnåddes det uppsatta målet i 2 062 av 2 105 avgjorda ärenden.

4.2 ERSÄTTNING TILL FRIHETSBERÖVADE M.M.

Av inkomna skadeståndsanspråk har 1 906 anspråk avsett ersättning enligt frihetsberövandelagen (att jämföra med 1 971 inkomna anspråk år 2013 och 1 951 år 2012). Anspråken på ersättning enligt frihetsberövandelagen utgjorde 17,8 procent av det totala antalet inkomna ärenden under året. 2 105 ärenden om ersättning enligt frihetsberövandelagen har avgjorts under år 2014 (1 831 ärenden år 2013). Ersättning beviljades i 1 920 ärenden dvs. i 91,2 procent av fallen.

Under år 2014 har totalt 62 954 tkr inkl. ränta betalats ut i ersättning enligt frihetsberövandelagen. Det har belastat anslaget 1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m. (54 172 tkr år 2013). Utbetalningar av belopp överstigande 100 tkr har skett i 95 ärenden under året (att jämföra med 71 ärenden år 2013 och 69 ärenden år 2012). I 32 av dessa ärenden har ersättningen överstigit 200 tkr. Det högsta belopp som under året har beslutats i ett ärende om ersättning enligt frihetsberövandelagen var 1 000 tkr (3749-13-41).

Under år 2014 har 3 171 tkr utbetalats som ersättning för ombudsarvoden vilket innebär en viss ökning jämfört med de två föregående åren.

I tabellen nedan redovisas totala ersättningsbelopp m.m. för de tre senaste åren.

År	Under året avslutade ärenden	Antal ärenden där ersättning utbetalats	Utbetalt belopp tkr	Varav ombudskostnader tkr
2012	1 824	1 672	51 586	2 787
2013	1 831	1 637	54 172	2 688
2014	2 105	1 918	62 954	3 171

Under året har sex ärenden om ersättning enligt frihetsberövandelagen föranlett rättegång sedan sökanden inte godtagit Justitiekanslerns beslut. I ett ärende har talan väckts direkt vid domstol utan föregående skadereglering här (dnr 4175-14-45). Motsvarande siffra var för 2013 sju ärenden och för 2012 fem ärenden. Åtta rättegångar gällande frihetsberövandelagen har avslutats år 2014. I två fall bifölles käromålet (dnr 5514-10-45 och 3698-12-45) och i fem fall ogillades käromålet. Ett ärende avslutades efter att parterna träffat en förlikning (2073-14-45).

Under år 2014 har Justitiekanslern, efter rekvisition, betalat ut ca 1 710 tkr till Rikspolisstyrelsen (2013 – 4 443 tkr och 2012 – 2 515 tkr). Detta belopp avser ersättningar enligt 8 § frihetsberövandelagen, dvs. ersättning för person- och saksador vid laglig våldsanvändning.

Ersättning avseende utgifter för livränta hänförliga till ett tidigare reglerat ärende har liksom tidigare år rekvirerats från Statens pensionsverk. Under år 2014 har beloppet uppgått till 244 tkr (2013 – 243 tkr).

4.3 ERSÄTTNING ENLIGT SKADESTÅNDSLAGEN M.M.

Utöver anspråk på ersättning vid frihetsinskränkning, ärenden gällande det så kallade kringresanderegistret och rättegångar (se 4.4 och 4.5 nedan) registrerades under året 42 anspråk grundade på personuppgiftslagen och 845 anspråk grundade på skadeståndslagen eller andra skadeståndsgrundande bestämmelser. Justitiekanslern har under året avgjort 1 194 sådana skadeståndsärenden.

4.4 ANSPRÅK MED ANLEDNING AV DET SÅ KALLADE KRINGRESANDE-REGISTRET

Den 23 september 2013 publicerade Dagens Nyheter en artikel i vilken det uppgavs att Polismyndigheten i Skåne (polismyndigheten) hade fört ett register över romer. Med anledning av dessa uppgifter beslutade Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten (SIN) att inleda ett tillsynsärende avseende det s.k. kringresanderegistret. I ett uttalande den 15 november 2013 konstaterade SIN att personuppgiftsbehandlingen i registret hade betydande brister.

Under 2014 har närmare 2 900 ersättningsanspråk kommit in från enskilda som har varit eller trott sig ha varit registrerade i kringresanderegistret. I ett principbeslut slog Justitiekanslern fast att de brister som hade förekommit innebar att alla de personer som hade varit föremål för personuppgiftsbehandling i registret hade kränkts på ett sådant sätt att de hade rätt till viss ekonomisk ersättning. Justitiekanslern fann att kränkningen fick anses ha varit likartad för samtliga registrerade personer och att ersättningen skulle bestämmas till 5 000 kr per person (dnr 1441-14-47). Hittills har 2 677 personer tillerkänts sådan ersättning. Justitiekanslern har uppdragit åt dåvarande Rikspolisstyrelsen att se till att beloppen betalades ut.

4.5 RÄTTEGÅNGAR

37 ärenden har under året registrerats där stämning har utfärdats efter att enskilda väckt talan angående skadestånd vid domstol mot staten.

Under året har 49 ärenden avslutats där enskilda vid domstol har yrkat skadestånd av staten. Åtta av dessa fall har hos Justitiekanslern avslutats genom att en annan myndighet har fått i uppdrag att föra statens talan. I övriga 41 ärenden har Justitiekanslern fört statens talan. I fem av de ärenden där Justitiekanslern fört statens talan har förlikning träffats och i nio fall har skadestånd utdömts av domstolen. I övriga 27 ärenden där Justitiekanslern har fört statens talan har käromålen ogillats eller avvisats. Staten har i dessa rättegångar företrätts av anställda hos Justitiekanslern.

Principiellt intressanta rättegångar

Stockholms tingsrätt meddelade i oktober 2011 dom i ett mål där kärandena grundat ett anspråk på ersättning av staten direkt på bestämmelsen i 2 kap. 18 § regeeringsformen i dess lydelse före den 1 januari 2011. Tingsrätten fann att den aktuella grundlagsregeln måste uppfattas så att den åtminstone i vissa situationer bör kunna tillämpas direkt för att ge ersättning till den som utsätts för en rådhetsinskränkning men lämnade käromålen utan bifall eftersom de förutsättningar som ställs upp för rätt till ersättning i bestämmelsen inte ansågs uppfyllda i målet.

Tingsrättens dom fastställdes av Svea hovrätt den 16 november 2012. Kärandena överklagade domen till Högsta domstolen. Med ändring av hovrättens dom fastställde Högsta domstolen den 23 april 2014 (NJA 2014 s. 332) att staten är ersättningskyldig gentemot kärandena för den ekonomiska förlust som kan ha uppkommit till följd av den aktuella rådighetsinskränkningen (dnr 4431-10-45).

Högsta domstolen meddelade den 23 april 2014 dom (NJA 2014 s. 323) i ett mål där käranden gjort gällande rätt till ersättning för ideell skada mot bakgrund av att Skattemyndigheten i strid med 2 kap. 7 § regeringsformen (rätten till medborgarskap) beslutat att i folkbokföringsregistret ändra uppgiften om att han var svensk medborgare. Högsta domstolen fann att fråga var om en överträdelse av 2 kap. 7 § regeringsformen av sådant slag att övervägande skäl talade för att ideellt skadestånd kunde dömas ut av domstol och tillerkände käranden sådant skadestånd efter en skönsmässig bedömning av skadan (dnr 5374-10-45).

Nordea Bank AB (Nordea) har under året ansökt om stämning mot staten under åberopande av att staten brutit mot unionsrätten genom att belägga Posten AB:s (Posten) samhällsomfattande tjänster med 25 procent mervärdesskatt. Nordea påstår att den felaktiga svenska lagstiftningen lett till skada för Nordea då bolaget tvingats att betala för mycket mervärdesskatt när bolaget utnyttjat Postens tjänster. Nordea begär i första hand att staten ska återbetala den mervärdesskatt som uttagits i strid med unionsrätten och i andra hand att staten ska utge skadestånd till bolaget (dnr 5276-14-45).

4.6 ALLMÄNT OM UTVECKLINGEN

Om man undantar de anspråk som avsett kringresanderegistret har antalet inkomna skadeståndsärenden enligt skadeståndslagen och personuppgiftslagen minskat jämfört med föregående år (310 färre ärenden än år 2013).

Antalet inledda och avslutade rättegångar har legat på ungefär samma nivå som föregående år.

Under året har framställda ersättningsanspråk enligt skadeståndslagen och personuppgiftslagen helt eller delvis bifallits i drygt 10 procent av de avgjorda skaderegleringsärendena, vilket är en viss minskning jämfört med andelen bifall under år 2013, då ca 15 procent av de prövade anspråken bifölls helt eller delvis.

4.7 REDOVISNING AV UTBETALADE SKADESTÅND M.M.

De ärenden där Justitiekanslern har beslutat om ersättning enligt frihetsberövandelagen har redovisats ovan.

Justitiekanslern har i övriga skadeståndsärenden uppdragit åt någon annan myndighet att betala ut beslutad ersättning med sammanlagt ca 27 200 tkr exklusive ränta (att jämföra med 5 300 tkr 2013, 2 600 tkr 2012, 3 000 tkr 2011, 8 900 tkr 2010, 6 500 tkr 2009, 6 000 tkr 2008 och 19 400 tkr 2007).

Vissa ytterligare ekonomiska uppgifter som hänför sig till rättegångar redovisas nedan i avsnitt 5.

5 ÖVRIGA RÄTTEGÅNGAR

5.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Ärenden i balans till 2014	2 (2013 – 4)
Inkomna ärenden 2014	3 (2013 – 0)
Antal ärenden att handlägga 2014	5 (2013 – 4)
Avgjorda ärenden 2014	3 (2013 – 2)
Balans till 2015	2

I regleringsbrevet för budgetåret 2014 anges att Justitiekanslern ska med hög kvalitet och effektivitet bevaka statens rätt samt att Justitiekanslern ska medverka till att rättstillämpningen är effektiv och av hög kvalitet.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges följande specifika mål för rättegångar:

- Justitiekanslerns insats som företrädare för staten i rättegång ska kännetecknas av högsta kvalitet i arbetet med förberedelse och utförande av talan. Justitiekanslern ska medverka till att föra målen framåt. Kvalitetssäkring ska ske genom att ytterligare någon handläggare eller en byråchef vid behov deltar i förberedelsen och vid rättegången. Externa ombud ska även fortsättningsvis anlitas endast i undantagsfall.

Rättegångar i ärenden angående tillsyn, tryck- och yttrandefrihet, skadestånd samt integritet redovisas under respektive avsnitt. Här redovisas övriga rättegångar som bl.a. avser avtalstvister och äganderättstvister.

5.2 VISSA MÅL DÄR SAMEBYAR ÄR KÄRANDEPART

I det mål vid Gällivare tingsrätt där Girjas sameby väckt en fastställsetalan mot staten med yrkande att tingsrätten ska fastställa bl.a. att samebyn har ensamrätt till jakt och fiske på ett av samebyn definierat område har handläggningen i tingsrätten fortsatt. Huvudförhandling förväntas kunna hållas under 2015.

I ett mål vid Umeå tingsrätt, mark- och miljödomstolen, där Talma sameby hade yrkat skadestånd av staten med anledning av förlängningen av konventionen den 9 april 1972 mellan Sverige och Norge om renbetning träffades en förlikning som fastställdes genom dom den 28 augusti 2014 (dnr 5941-08-45). Enligt förlikningen åtog sig staten att till Talma sameby betala 7 miljoner kronor jämte ränta samt ersätta samebyn för dess rättegångskostnader i målet.

5.3 VISSA EKONOMISKA UPPGIFTER

Kostnaderna för staten i samband med rättegångar har under året uppgått till sammanlagt 3 892 tkr (att jämföra med 1 395 tkr 2013, 394 tkr 2012 och 381 tkr 2011). Härav utgör kostnaderna för ombudsarvode i mål där Justitiekanslern har anlitat advokat 2 611 tkr (att jämföra med 1 368 tkr 2013, 313 tkr 2012 och 318 tkr 2011).

Under år 2014 har Justitiekanslern erhållit ersättning avseende rättegångskostnader från motparter med 109 tkr inklusive ränta.

6 INTEGRITET

6.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Ärenden i balans till 2014	13	(2013 – 64)
Inkomna ärenden 2014	133	(2013 – 587)
Antal ärenden att handlägga 2014	146	(2013 – 651)
Avgjorda ärenden 2014	146	(2013 – 638)
Balans till 2015	0	

Av de under året inkomna ärendena har integritetsärendena utgjort 1,2 procent.

I regleringsbrevet för budgetåret 2014 anges att Justitiekanslern ska värna integriteten och rättssäkerheten i den offentliga verksamheten.

Justitiekanslerns uppgifter på detta verksamhetsområde regleras i lagen (1998:150) om allmän kameraövervakning, kreditupplysningslagen (1973:1173) och inkassolagen (1974:182).

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges följande specifika mål för ärenden om kameraövervakning:

- Justitiekanslern ska verka för att slutföra de rättegångar som alltjämt pågår.
- Justitiekanslern ska vid behov bistå Datainspektionen i dess fortsatta uppbyggnad av ärendehanteringens där.

Antalet under 2014 inkomna ärenden enligt de ovan nämnda lagarna var 133, vilket innebar en minskning med 454 ärenden jämfört med föregående år. Skälet till denna minskning var en ny kameraövervakningslag (2013:460) och en ny kameraövervakningsförordning (2013:463) som trädde i kraft den 1 juli 2013. Rätten att överklaga beslut om kameraövervakning för att ta tillvara allmänna intressen överfördes då från Justitiekanslern till Datainspektionen. Justitiekanslern har dock alltjämt talerätt beträffande sådana beslut som har meddelats enligt den gamla kameraövervakningslagen.

I syfte att understödja ärendehanteringens hos Datainspektionen i dessa s.k. kameraövervakningsärenden har Justitiekanslern under året haft kontinuerliga kontakter och informationsutbyten med Datainspektionen.

Justitiekanslern överklagade i början av året en dom från en förvaltningsrätt gällande kameraövervakning (dnr 1878-14-65). Målet avsåg en gods- och passagerar-

färja. Kammarrätten i Sundsvall biföll Justitiekanslerns överklagande genom domen den 13 juni 2014. Domen har vunnit laga kraft.

Under året avslutades ytterligare åtta rättegångar i mål rörande allmän kameraövervakning i vilka Justitiekanslern varit part (att jämföra med 24 mål år 2013). I samtliga mål bifölls Justitiekanslerns överklagande.

Vid utgången av 2014 fanns inte något mål eller ärende i balans som avsåg kameraövervakning.

7 RÄTTSHJÄLP M.M.

7.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Ärenden i balans till 2014	77	(2013 – 76)
Inkomna ärenden 2014	2 513	(2013 – 2 481)
Antal ärenden att handlägga 2014	2 590	(2013 – 2 557)
Avgjorda ärenden 2014	2 483	(2013 – 2 480)
Balans till 2015	107	(varav 16 rättegångar)

Av de under året inkomna ärendena har rättshjälpsärendena utgjort 23,5 procent.

Justitiekanslerns uppgifter inom detta verksamhetsområde regleras i 45 § rättshjälpslagen (1996:1619), 8 § lagen (1996:1620) om offentligt biträde samt i lagen (2005:73) om rätt för Justitiekanslern att överklaga vissa beslut.

I Domstolsverkets föreskrifter om rättshjälp (DVFS 2012:15) finns bestämmelser om när domstolar och vissa andra myndigheter ska underrätta Justitiekanslern om beslut angående rättshjälp m.m. Det rör sig bl.a. om vissa beslut där rättshjälp har beviljats, beslut om byte av rättshjälpsbiträde och beslut i första instans genom vilket bl.a. ett rättshjälpsbiträde eller en offentlig försvarare har erhållit en sammanlagd ersättning om minst 100 000 kr inklusive mervärdesskatt. Tanken med underrättelseskyldigheten är att Justitiekanslern ska ges en praktisk möjlighet att ta ställning till om ett beslut ska överklagas.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges följande specifika mål för rättshjälpsärenden:

- Justitiekanslern ska verka för en enhetlig praxis. Justitiekanslern ska genom samverkan med Domstolsverket bidra till att sprida information till berörda myndigheter och domstolar om den underrättelseskyldighet som gäller för beslut som rör rättshjälp m.m. samt ta fram konkreta åtgärder för att resultatet i överklagade ärenden ska bli bättre känt.

Under året har Justitiekanslern överklagat beslut angående rättshjälp m.m. i 36 ärenden (att jämföra med 39 år 2013 och 45 år 2012). Överklagandena har främst avsett frågan om rättshjälp ska beviljas (8 ärenden), ersättningar till offentliga för-

svarare m.fl. (8 ärenden), s.k. förhandsbesked till offentliga försvarare m.fl. som har sin verksamhet långt ifrån den ort där domstolen är belägen (7 ärenden) och frågan om ersättningsgaranti ska beviljas (6 ärenden).

Justitiekanslern har under 2014 förelagts att yttra sig till domstolar och Rätts-
hjälpnämnden i 115 ärenden (att jämföra med 98 år 2013 och 66 år 2012). Detta
är en uppgift som tar en hel del resurser i anspråk.

8 ÖVRIGA ÄRENDESLAG

8.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Ärenden i balans till 2014	40 (2013 – 49)
Inkomna ärenden 2014	329 (2013 – 323)
Antal ärenden att handlägga 2014	369 (2013 – 372)
Avgjorda ärenden 2014	325 (2013 – 331)
Balans till 2015	44

Av de under året inkomna ärendena har de som hör till Övriga ärendeslag utgjort 3,1 procent.

Verksamhetsområdet Övriga ärendeslag innefattar ärenden som redovisas under ärendegrupperna Justitiekanslerns egen verksamhet, Advokatärenden, Remisser och Uppdrag från regeringen.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges följande specifika mål gällande advokatärenden, remisser respektive uppdrag från regeringen:

- Justitiekanslern ska granska advokatsamfundets disciplinverksamhet genom att påkalla åtgärd eller överklaga beslut i de fall det från allmän synpunkt framstår som motiverat att ingripa.
- Justitiekanslerns remissvar ska bidra till att ny lagstiftning håller hög kvalitet. Remisser som behandlar Justitiekanslerns kärnområden ska prioriteras. Det gäller främst förslag som innefattar frågor om integritet, offentlighet och sekretess, tryck- och yttrandefrihet, skadeståndsrätt samt grundläggande fri- och rättigheter.
- Justitiekanslern ska genomföra uppdragen med hög kvalitet.

8.2 JUSTITIEKANSLERNS EGEN VERKSAMHET

Under ärendegruppen Justitiekanslerns egen verksamhet registreras ärenden som rör organisation, budget, personal, lokaler, utlämnande av allmänna handlingar, arkivfrågor och information. Totalt har 150 ärenden registrerats under 2014.

8.3 ADVOKATÄRENDEN

Justitiekanslerns uppgifter och befogenheter vad gäller tillsynen över advokatväsendet regleras i 8 kap. rättegångsbalken och i stadgarna för Sveriges advokatsamfund. Syftet med Justitiekanslerns verksamhet är primärt att bidra till ett gott förtroende för advokatväsendet. Tillsynen utövas genom bevakning av advokatsamfundets disciplinverksamhet.

Justitiekanslern har under året fått in och granskat beslut och i förekommande fall akter och andra handlingar från styrelsen, prövningsavdelningarna och disciplinnämnden i sådana ärenden där någon åtgärd mot en ledamot av samfundet har ifrågasatts. Några klagomål har också kommit in direkt till Justitiekanslern från enskilda. Justitiekanslern har inte påkallat åtgärd i något ärende under året.

Justitiekanslern överklagade år 2012 två beslut från disciplinnämnden till Högsta domstolen med yrkande att disciplinpåföljd skulle åläggas två advokater med anledning av rättegången i ett mål vid Stockholms tingsrätt (dnr 3128-12-75 och 3129-12-75). Högsta domstolen meddelade den 4 februari 2014 beslut i målen och undanröjde disciplinnämndens beslut och återförvisade målen till nämnden för fortsatt handläggning. Som skäl angav Högsta domstolen att prövningen av vissa omständigheter som hade åberopats av Justitiekanslern i överklagandet och inte hade berörts av disciplinnämnden lämpligen borde göras av nämnden som första instans.

8.4 REMISSER

Under året har 93 remisser kommit in och 94 remissvar har avgetts, att jämföra med 111 respektive 111 år 2013. 15 remissärenden fanns i balans vid årets slut.

Fem av remissvaren, vilka bedömts vara av särskilt intresse, har lagts ut på Justitiekanslerns hemsida under år 2014:

- Remissyttrande över betänkandet Rätt information på rätt plats och i rätt tid (SOU 2014:23), dnr 5199-14-80
- Yttrande över utkast till lagrådsremissen av den 19 november 2014 om Dubbelprövningsförbudet och andra rättssäkerhetsfrågor i skatteförfarandet, dnr 9856-14-80
- Remissyttrande över departementspromemorian Informationsutbyte vid samverkan mot grov organiserad brottslighet (Ds 2014:30), dnr 7389-14-80
- Remissyttrande över betänkandet Privat införsel av alkoholdrycker (SOU 2014:58), dnr 6648-14-80
- Remissyttrande över betänkandet Ökad endomarbehörighet i tvistemål (Ds 2014:24), dnr 5342-14-80

8.5 UPPDRAG FRÅN REGERINGEN

Avslutade regeringsuppdrag

Inga uppdrag har avslutats under år 2014.

Pågående regeringsuppdrag

Sedan år 2003 har Justitiekanslern regeringens uppdrag att företräda Sverige i möten inom de internationella oljeskadefonderna (dnr 1983-03-90). Justitiekanslern har under år 2014 företrätt Sverige vid två möten i London. Uppdraget redovisas till regeringen genom skriftliga rapporter.

9 REDOVISNING AV ÅTERRAPPORTERINGSKRAV OCH UPPDRAG

9.1 INLEDNING

Enligt regleringsbrevet för 2014 ska Justitiekanslern redovisa och kommentera verksamhetens resultat i förhållande till de uppgifter som framgår av förordningen (1975:1345) med instruktion för Justitiekanslern samt annan författning. En sådan redovisning samt kommentarer och analys återfinns i justitiekanslerns inledning samt i avsnitten 1 – 8 ovan. I detta avsnitt behandlas de särskilda återrapporteringskrav som Justitiekanslern enligt regleringsbrevet ålagts beträffande åtgärder för att förbättra effektivitet och kvalitet, intern styrning och kontroll samt kompetensförsörjning.

9.2 SÄRSKILDA ÅTERRAPPORTERINGSKRAV

Effektivitet och kvalitet i verksamheten

Utvecklingen under senare år med en stadig ökning av det totala antalet inkommande ärenden bröts under 2013, främst på grund av att kameraövervakningsärendena övertogs av Datainspektionen. Under 2014 ökade åter antalet inkomna ärenden och översteg för första gången 10 000. Årets ökning är främst hänförlig till inkomna skadeståndsärenden men även till ärenden avseende tryck- och yttrandefrihet. Ökningen inom respektive ärendekategori avser ärenden av masskaraktär, i den meningen att det är fråga om ett mycket stort antal personer som anhängiggör ärenden med åberopande av i stort sett samma rättsliga grund men med varierande antal och komplexitet. Exempel på sådana ärenden är de närmare 2 900 skadeståndsanspråk som hade sin grund i det s.k. kringresanderegistret och vilka nästan samtliga avgjordes under året. Såvitt gäller tryckfrihetsärenden kom det in över 300 anmälningar om förtal med anledning av publiceringar på webbplatsen www.lexbase.se som också alla avgjordes under året. Under 2013 kom det in ca 160 ersättningsanspråk mot staten från personer som genomgått sterilisering enligt den tidigare gällande lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall (dnr 4243-13-40 m.fl.). Dessa ärenden avgjordes under 2014. Det finns skäl att tro att inflödet av ärenden av masskaraktär kommer att fortsätta. Högsta domstolens och Högsta förvaltningsdomstolens avgöranden om dubbelbestraffning har exempelvis hittills endast föranlett ett tjugofemtal ärenden men kan förväntas leda till ett avsevärt större antal när domstolarna hanterat samtliga resningsprocesser.

Denna typ av ärenden kräver särskilda insatser bl.a. när det gäller beredning, beslutsfattande och expediering. Det går sällan att förutse vilka ärenden av masskaraktär som kan förväntas eller omfattningen av dem vilket gör det omöjligt att i förväg veta vilka resurser som kommer att behöva tas i anspråk.

En annan ärendetyp som inte sällan kräver särskilda insatser är rättegångar. Det gäller regelmässigt mål där anspråket grundas på EU-rättsliga regler eller konventionsrätt men också mål som ska prövas enligt skadeståndslagens regler eller avser särskilda rättigheter. Det är sällan möjligt att förutse vilka mål som kommer att initieras. Med de begränsade resurser som Justitiekanslern förfogar över ställer rättegångarna alldeles särskilda krav på planering och organisation.

Det är därtill angeläget att enskilda som har klagomål på eller som anser sig ha blivit felaktigt behandlade vid kontakter med myndigheter eller domstolar kan få ett besked inom en rimlig tid.

Justitiekanslern är en med hänsyn till sitt uppdrag anmärkningsvärt liten myndighet. Vid årets utgång fanns det totalt 40 anställda varav fyra var tjänstlediga. Arbetsbördan är stor och som nyss beskrivits innebär bl.a. hanteringen av massärenden och rättegångar en särskild utmaning. Det är mot bland annat den bakgrunden som Justitiekanslern fortsätter arbetet med att utveckla organisation och arbetsformer. Myndigheten har under de senaste åren fått ökade anslag men för att kunna upprätthålla rimliga handläggningstider och den höga kvalitet som bör krävas av regeringens ombudsman behöver den ekonomiska ramen höjas ytterligare.

Den organisationsförändring som genomförts under året formaliserades genom att en ny arbetsordning med anslutande styrdokument beslutades den 11 december 2014. Arbetsordningen har trätt i kraft den 1 januari 2015.

I verksamhetsplanen för 2014 satte myndigheten upp nya mål för handläggningstider av ärenden. I allt väsentligt har dessa mål uppfyllts.

Det fanns 2 136 ärenden i balans den 31 december 2013. Den 31 december 2014 var antalet balanserade ärenden 1 601. Av de balanserade ärendena avsåg 89 ärenden pågående rättegångar.

Vid årets början fanns det 47 ärenden i balans, exklusive rättegångar, som var äldre än ett år. Motsvarande antal vid årets slut var 40 ärenden exklusive rättegångar. Frånsett rättegångar fanns vid utgången av år 2013 fyra ärenden som var äldre än två år. Vid utgången av 2014 fanns det inte några ärenden, utöver rättegångar, som var äldre än två år.

Handläggningkostnaden per ärende, beräknat som myndighetens totala kostnader fördelat på antalet under året avgjorda ärenden uppgick till 3 762 kr. Motsvarande siffra för 2013 var 4 602 kr och för 2012, 3 649 kr. Någon beräkning av styckkostnaden per ärende fördelat per ärendetyp finns inte och framstår inte som meningsfull. Justitiekanslern är undantagen från kravet i 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Intern styrning och kontroll

Justitiekanslern råder inte över ärendetillströmningen eller över fördelningen mellan olika ärendetyper. Med nuvarande dimensionering av verksamheten får styrning och prioriteringar helt anpassas efter den utifrån styrda verkligheten. Inflödet av en större mängd likartade ärenden kan kräva att en eller flera handläggare avsätts att under viss tid enbart hantera dessa. Större rättegångar kan nödvändiggöra en omfördelning av arbetsuppgifter mellan enskilda handläggare eller mellan en-

heter. Bestämmelser om tidsfrister, bl.a. på tryck- och yttrandefrihetens område måste också följas.

I myndighetens verksamhetsplan finns inskrivet hur verksamheten och ärendetillströmningen ska följas upp. Under 2014 skedde varje månad en uppföljning av myndighetens ekonomi. Vidare gjordes varje kvartal en uppföljning av ärendestatistiken. Inom enheterna sker vidare en löpande uppföljning som ett led i fördelningen av arbetsuppgifter. Under den verksamhetsplaneringsdag som hölls i oktober 2014 genomfördes bl.a. en utvärdering av måluppfyllelsen under årets första nio månader. Detta för att se om det fanns behov av särskilda insatser under resten av året, vilket dock inte var fallet. I samband med verksamhetsplaneringsdagen beslutades också nya verksamhetsmål för 2015.

Kompetensförsörjning

Justitiekanslerns verksamhet förutsätter hög kompetens hos samtliga anställda. De fem byråcheferna har samtliga assessorskompetens och därutöver bl.a. erfarenhet av arbete som domare och i Regeringskansliet. Av övriga jurister är de flesta föredragande. De är assessorer från hovrätt eller kammarrätt eller har motsvarande kompetens och erfarenhet från arbete som advokater eller åklagare. Vidare finns tre beredningsjurister anställda. De är något yngre men har samtliga efter juristexamen fullgjort notarietjänstgöring. Av medarbetarna på den administrativa enheten har flertalet tidigare erfarenhet av arbete vid domstol eller på andra myndigheter inom rättsväsendet. På myndigheten finns härutöver kontinuerligt två notarier som fullgör de första sex månaderna av sin notariemeritering hos Justitiekanslern.

Rekrytering av nya medarbetare sker genom annonsering i dagspress och via domstolarnas interna kontaktvägar. Justitiekanslern deltar också varje år i det rekryteringsprogram som riktar sig till blivande assessorer vid samtliga överrätter, det s.k. Stockholmspaketet. Det förekommer en hel del underhandsförfrågningar om möjligheten till anställning hos Justitiekanslern.

Under året har myndigheten genomgått en omfattande generationsväxling. Åtta personer avslutade sin anställning, varav flera hade tjänstgjort på myndigheten under lång tid, bl.a. två byråchefer och den tidigare kanslichefen. Tio personer rekryterades och påbörjade också sina respektive anställningar, varav en var ett vikariat. Nya medarbetare är bl.a. två byråchefer, två föredragande, två assistenter och en registrator.

Antalet årsarbetskrafter uppgick till 32. Det innebar en förstärkning jämfört med 2013 då antalet årsarbetskrafter var 31. Vid utgången av 2014 var 40 personer (27 kvinnor och 13 män) anställda på myndigheten varav två hade kortare tidsbegränsade anställningar. Vid årets utgång var fyra anställda tjänstlediga varav två för föräldraledighet, en för att pröva annan anställning och en för fullgörande av notariemeritering.

Myndighetens kompetensförsörjning (åldersstruktur, könsfördelning och rörlighet) framgår av nedanstående tabell.

Kompetensnivå under 2014	Åldersstruktur (födelseår)	Kön	Rörlighet (anställningsår)
JK och byråchefer	1947-1972	5 K 4 M	1992-2014
Övrig personal	1945-1989	30 K 12 M	1977-2014

Den stora personalrörligheten som, utöver årets omfattande generationsväxling, främst har sin grund i att många medarbetare är i den ålder när familjebildning sker samt att flertalet föredragande har sexårsförordnanden, innebär en särskild utmaning för en liten myndighet. Att Justitiekanslern trots detta kan upprätthålla en så hög kvalitet på arbetet beror på att det varit möjligt att rekrytera mycket skickliga och samtidigt erfarna medarbetare som också klarar att snabbt sätta sig in i arbetet.

9.3 SJUKFRÅNVARO M.M.

Sjukfrånvaro (%)	2012	2013	2014
Totalt	3,4	1,8	1,36
Långtidssjukfrånvaro (60 kalenderdagar) i förhållande till total sjukfrånvaro	60,6	30,1	0
Kvinnor	4,8	1,8	1,75
Män	0,2	1,9	0,65

De anställdas totala sjukfrånvaro redovisas i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas långtidssjukfrånvaro (60 kalenderdagar) i förhållande till total sjukfrånvaro och sjukfrånvaro fördelad på kön. Sjukfrånvaro fördelad på ålder redovisas inte med hänsyn till att uppgifterna kan hänföras till enskilda individer (se ESV Cirk 2003:3).

Under året har alla anställda erbjudits att genomgå en hälsoundersökning hos företagshälsovården. Samtliga anställda uppmanas även att använda sig av myndighetens så kallade friskvårdsbidrag.

TABELL 1 utvisande balanserade, inkomna, avgjorda ärenden 2014							
GRUPPNR	Bal t 2014	Ink 2014	Ink 2013	Summa 1	Avgj 2014	Bal t 2015	Summa 2
TILLSYN	64	1 256	1 189	1 320	1 287	33	1 320
Anmälan från mynd.	1	2	1	3	1	2	3
Anmälan från enskild	39	689	647	728	707	21	728
Initiativärende	5	6	5	11	5	6	11
Ärendeförteckningar	1	212	210	213	213	0	213
Rättegångar	1	0	1	1	1	0	1
Ansvarsnämnd	3	41	38	44	43	1	44
Inspektion	4	3	4	7	7	0	7
Oklara yrkanden	10	303	283	313	310	3	313
YTTRANDEFRIHET	71	727	385	798	758	40	798
Tryckfrihet	21	188	143	209	199	10	209
Radio, TV och internet	27	531	232	558	554	4	558
Film och videogram	0	0	1	0	0	0	0
Ljudupptagningar	1	0	1	1	1	0	1
Radio- och TV-lagen	0	2	1	2	1	1	2
Rättegångar	22	6	7	28	3	25	28
SKADESTÅND	1 869	5 717	3 212	7 586	6 211	1 375	7 586
Skadeståndslagen	660	845	1 126	1 505	1 144	361	1 505
Frihetsberövandelagen	1 114	1 906	1 971	3 020	2 105	915	3 020
Personuppgiftslagen	26	42	71	68	50	18	68
Rättegångar	58	37	38	95	49	46	95
Återkrav frihetsinskr.	3	1	3	4	4	0	4
Säkerhetskontroll	8	2 886	3	2 894	2 859	35	2 894
ÖVRIGA RÄTTEG	2	3	0	5	3	2	5
INTEGRITET	13	133	587	146	146	0	146
Datalagen	0	3	4	3	3	0	3
Kreditupplysningslagen	0	9	14	9	9	0	9
Inkassolagen	0	85	59	85	85	0	85
Kameraövervakning	5	35	499	40	40	0	40
Rättegångar	8	1	11	9	9	0	9
ÖVRIGT	40	329	323	369	325	44	369
JK:s egen verksamhet	17	150	127	167	142	25	167
Advokatärenden	6	45	53	51	47	4	51
Remisser	16	93	111	109	94	15	109
Uppdrag fr. regeringen	0	1	1	1	1	0	1
Skrivelse t. regeringen	0	0	0	0	0	0	0
Rättegångar	1	40	31	41	41	0	41
RÄTTSHJÄLP	77	2 513	2 481	2 590	2 483	107	2 590
Rättshjälp ersättn.	22	2 361	2 344	2 383	2 363	20	2 383
Begäran om yttrande	34	115	98	149	78	71	149
Rättegångar	21	37	39	58	42	16	58
SUMMA	2 136	10 678	8 177	12 814	11 213	1 601	12 814
Makulerade	0	63	33	63	63	0	63
Summa inkl. mak.	2 136	10 741	8 210	12 877	11 276	1 601	12 877

Balansen från 2013 överensstämmer inte helt med ÅRR för 2014 eftersom händelser i ett antal ärenden har diarieförts i efterhand.

TABELL 2 UTVISANDE UNDER VILKA ÅR TILL 2015 BALANSERADE ÄRENDEN INKOMMIT								
GRUPPNR	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Summa
TILLSYN	0	0	0	0	0	0	33	33
Anmälan från mynd							2	2
Anmälan från enskild							21	21
Initiativärende							6	6
Ärendeförteckningar								0
Rättegångar								0
Ansvarsnämnd							1	1
Inspektion								0
Oklara yrkanden							3	3
TRYCK- OCH YTTRANDEFRIHET	0	0	0	0	5	14	21	40
Tryckfrihet							10	10
Radio, TV och internet							4	4
Film och videogram								0
Ljudupptagningar								0
Radio och TV-lagen							1	1
Rättegångar					5	14	6	25
SKADESTÅND	0	0	0	3	6	47	1 319	1 375
Skadeståndslagen							31	330
Frihetsberövandelagen							915	915
Personuppgiftslagen						1	17	18
Rättegångar				3	6	15	22	46
Återkrav frihetsiskr.								0
Säkerhetskontroll							35	35
ÖVRIGA RÄTTEG	1	1	0	0	0	0	0	2
INTEGRITET	0	0	0	0	0	0	0	0
Datalagen								0
Kreditupplysningslagen								0
Inkassolagen								0
Kameraövervakning								0
Rättegångar								0
ÖVRIGT	0	0	0	0	0	5	39	44
JK:s egen verksamhet						5	20	25
Advokatärenden							4	4
Remisser							15	15
Uppdrag fr. regeringen								0
Skrivelse t. regeringen								0
Rättegångar								0
RÄTTSHJÄLP	0	0	0	0	0	5	102	107
Rättshjälp ersättn.							20	20
Begäran om yttrande						3	68	71
Rättegångar						2	14	16
SUMMA	1	1	0	3	11	71	1 514	1 601

TABELL 3 VISAR JUSTITIEKANSLERNS UPPFYLLELSE AV VERKSAMHETSMÅLEN PER DEN 31 DECEMBER 2014 ENLIGT MYNDIGHETENS VERKSAMHETSPLAN FÖR 2014			
Ärendekategori	Mål	Antal ärenden där målet ej uppfylls	Antal avslutade ärenden totalt under 2014
TILLSYN			
Enkla	Avslutas inom 1 mån	1	993
Remittering eller utredning krävs	Avslutas inom 12 mån	0	23
Ärendeförteckningar	Avslutas senast 30 juni	3	202
Inspektionsärenden	Avslutas inom sex veckor efter inspektionen	4	7
TRYCK- OCH YTTRANDEFRIHET			
	Beslut fattas inom 1 mån	3	755
SKADESTÅND			
Anspråk enligt skadeståndslagen m.m. (gruppnr 40/42/44/47)	Avslutas inom 12 mån	32	4 059
Anspråk enligt frihetsberövan- delagen (gruppnr 41)	Avslutas inom 6 mån	41	2 105

Finansiella dokument

Justitiekanslerns årsredovisning

2014

Resultaträkning
Balansräkning
Anslagsredovisning
Tilläggsupplysningar och Noter
Sammanställning över väsentliga uppgifter

RESULTATRÄKNING

(tkr)	Not	2014	2013
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	42 168	36 979
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	13	9
Intäkter av bidrag		0	150
Summa		42 181	37 138
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	3	-29 648	-27 764
Kostnader för lokaler	4	-4 921	-3 747
Övriga driftkostnader	5	-6 611	-4 904
Finansiella kostnader	6	-10	-18
Avskrivningar och nedskrivningar		-992	-705
Summa		-42 181	-37 138
Verksamhetsutfall		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		64 412	52 860
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		0	3 100
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	7	264	1 021
Finansiella intäkter	8	12	303
Lämnade bidrag	9	-64 522	-57 284
Saldo		166	0
Årets kapitalförändring	10	166	0

BALANSRÄKNING

(tkr)	Not	2014-12-31	2013-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	11	0	0
Summa		0	0
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	12	1 538	846
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	13	2 082	776
Summa		3 619	1 622
Kortfristiga fordringar			
Fordringar hos andra myndigheter	14	442	139
Övriga kortfristiga fordringar	15	246	80
Summa		688	219
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	16	1 521	991
Summa		1 521	991
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	17	2 579	2 938
Summa		2 579	2 938
SUMMA TILLGÅNGAR		8 408	5 770
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Balanserad kapitalförändring	18	80	80
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		166	0
Summa		246	80
Avsättningar			
Övriga avsättningar	19	77	21
Summa		77	21
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	20	3 000	1 598
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	21	968	1 198
Leverantörsskulder	22	1 334	158
Övriga kortfristiga skulder	23	639	705
Summa		5 941	3 660
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	24	2 143	2 009
Summa		2 143	2 009
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		8 408	5 770

ANSLAGSREDOVISNING

Redovisning mot anslag

Anslag (tkr)		Ing. över- förings- belopp	Årets till- delning enl. regl. brev	Indrag- ning	Totalt disponi- belt belopp	Utgifter	Utgående över- förings- belopp
	Not						
Uo 01 6:2 Ramanslag ap.1 Justitiekanslern	25	1 848	39 663	-749	40 762	-39 627	1 135
Uo 04 1:13 Ramanslag ap. 1 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	26	1 693	65 117	0	66 810	-67 071	-262
Summa		3 541	104 780	-749	107 571	-106 698	873

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Justitiekanslerns bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverket (ESV):s föreskrifter och allmänna råd till denna. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § FBF (Förordning om myndigheters bokföring) tillämpar myndigheten brytdagen den 5 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 15 tkr bokförts som periodavgränsningsposter.

Kostnadsmässig anslagsavräkning

Semesterdagar som intjänats före år 2009 avräknas fr. o. m. år 2009 anslaget först vid uttaget enligt undantagsbestämmelsen. Utgående balans år 2013, 329 tkr, har år 2014 minskat med 118 tkr.

Avvikelser från ekonomiadministrativa regler

Justitiekanslern är undantagen från kravet i 3 kap. 1§ andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. I årsredovisningen ska dock översiktligt anges hur verksamheten bedrivits.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas egenutvecklade dataprogram, förvärvade licenser och rättigheter samt maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst ett halvt prisbasbelopp och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år.

Beloppsgränsen för förbättringsutgifter på annans fastighet är 75 tkr. Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet uppgår till 10 år, dock längst den återstående hyresperioden.

Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod och avskrivningen under anskaffningsåret sker från den månad tillgången tas i bruk.

Tillämpade avskrivningstider

3 år	Egenutvecklade dataprogram, licenser, rättigheter Datorer och kringutrustning Maskiner och tekniska anläggningar
5 år	Inredningsinventarier Övriga kontorsmaskiner

Omsättningstillgångar

Fordringar har tagits upp till det belopp som de efter individuell prövning beräknas bli betalda.

Skulder

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp.

Ersättningar och andra förmåner

Ledande befattningshavare / styrelseuppdrag

	Lön
Justitiekansler Anna Skarhed	1 302

Inga förmåner

Anställdas sjukfrånvaro

Uppgifter om sjukfrånvaro, se avsnitt 9.3 i resultatredovisningen.

Noter
(tkr)**Resultaträkning**

		2014	2013
Not 1	Intäkter av anslag		
	Intäkter av anslag	42 168	36 979
	Summa	42 168	36 979
	Summa "Intäkter av anslag" och "Erhållna medel från statsbudgeten (64 412 tkr) skiljer sig från summa "Utgifter" (106 698 tkr) på anslagen. Skillnaden beror på minskning av semesterlöneskuld som intjänats före år 2009 (-118 tkr). Denna post har belastat anslaget, men inte bokförts som kostnad i resultaträkningen.		
Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar		
	Intäkter av offentlighetsrättsliga avgifter, kopior	13	9
	Summa	13	9
Not 3	Kostnader för personal		
	Lönekostnader (exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	18 790	17 999
	Övriga kostnader för personal	10 858	9 765
	Summa	29 648	27 764
	Ökade personalkostnaderna beror bl.a. på att antalet anställda har ökat.		
Not 4	Kostnader för lokaler		
	Lokalkostnader	4920	3747
	Summa	4920	3747
	Lokalkostnaderna har ökat p.g.a. att Justitiekanslern har ingått hyresavtal om nya lokaler. Detta beror i sin tur på att Justitiekanslern haft behov av bl.a. ytterligare arbetsplatser.		
Not 5	Övriga driftkostnader		
	Kostnader för advokater i samband med rättegångar	2 611	1 368
	Övriga driftkostnader	4 000	3 536
	Summa	6 611	4 904
	Ökade driftkostnader jämfört med motsvarande period föregående år beror bl.a. på att kostnaderna för advokater som anlitas i rättegång har ökat.		
Not 6	Finansiella kostnader		
	Ränta på lån i Riksgäldskontoret	8	18
	Övriga räntekostnader	2	0
	Summa	10	18
Not 7	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		
	Ersättning från motparter för statens rättegångskostnader	98	1 021
	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	166	0
	Summa	264	1 021
Not 8	Finansiella intäkter		
	Ränta på ersättning från motparter för statens rättegångskostnader	12	303
	Summa	12	303

		2014	2013
Not 9	Lämnade bidrag		
	Ersättning vid frihetsinskränkning m.m.	64 522	57 284
	Summa	64 522	57 284
Not 10	Årets kapitalförändring		
	Värdereglerade regressfordringar	166	0
	Summa	166	0
Balansräkning			
		2014-12-31	2013-12-31
Not 11	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
	Ingående anskaffningsvärde	412	412
	Summa anskaffningsvärde	412	412
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-412	-390
	Årets avskrivningar	0	-22
	Summa ackumulerade avskrivningar	-412	-412
	Utgående bokfört värde	0	0
Not 12	Förbättringsutgifter på annans fastighet		
	Ingående anskaffningsvärde	1 764	1 491
	Årets anskaffningar	1 000	273
	Summa anskaffningsvärde	2 764	1 764
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-919	-693
	Årets avskrivningar	-308	-226
	Summa ackumulerade avskrivningar	-1 227	-919
	Utgående bokfört värde	1 538	846
	Utgifterna har ökat på grund av anskaffning av nya lokaler.		
Not 13	Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
	Ingående anskaffningsvärde	3 556	3 556
	Årets anskaffningar	1 989	0
	Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	0	0
	Summa anskaffningsvärde	5 545	3 556
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-2 779	-2 322
	Årets avskrivningar	-683	-457
	Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	0	0
	Summa ackumulerade avskrivningar	-3 462	-2 779
	Utgående bokfört värde	2 082	776
	Utgifterna har ökat på grund av anskaffning av nya lokaler.		
Not 14	Fordringar hos andra myndigheter		
	Fordran ingående mervärdesskatt	442	139
	Summa	442	139
Not 15	Övriga kortfristiga fordringar		
	Värdereglerade osäkra fordringar	246	80
	Summa	246	80
Not 16	Förutbetalda kostnader		
	Förutbetalda hyreskostnader	1 389	858
	Övriga förutbetalda kostnader	132	133
	Summa	1 521	991

	2014-12-31	2013-12-31
Not 17 Avräkning med statsverket		
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	2 747	2 364
Redovisat mot anslag	106 698	90 058
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-106 635	-89 675
Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	2 810	2 747
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	329	548
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-118	-219
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	211	329
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
Ingående balans	-138	-192
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	10 247	6 704
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-117 186	-96 325
Betalningar hänförliga till anslag	106 635	89 675
Övriga skulder på statens centralkonto	-442	-138
Summa Avräkning med statsverket	2 579	2 938

Not 18 Myndighetskapital
Specifikation förändring av myndighetskapitalet

	Balanserad kapf, ansl verksamhet	Kapf enl resultaträknin gen	Summa
Utgående balans 2013	80	0	80
Rättelser	0	0	0
Ingående balans 2014	80	0	80
Föregående års kapitalförändring	0	0	0
Årets kapitalförändring	0	166	166
Summa årets förändring	0	166	166
Utgående balans 2014	80	166	246

Not 19 Övriga avsättningar

Kompetensväxlings- och kompetensutvecklingsåtgärder

	2014-12-31	2013-12-31
Ingående balans	21	0
Årets förändring	56	21
Summa	77	21

Ingående balans avser avsättning Trygghetsstiftelsen som redovisades som Övriga upplupna kostnader år 2013. Jämförelsevärden har räknats om.

	2014-12-31	2013-12-31
Not 20 Lån i Riksgäldskontoret		
Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.		
Ingående balans	1 598	1 763
Under året nyupptagna lån	3 101	459
Årets amorteringar	-1 699	-623
Utgående balans	3 000	1 598
Beviljad låneram enligt ändring av regleringsbrev för 2014 beslutad den 12 februari 2015	4 300	3 000
Utgående balans lån i Riksgäldskontoret är 619 tkr lägre än värdet av anläggningstillgångarna. Enligt regleringsbrevet för år 2015 har låneramen höjts till 5 miljoner kronor.		
Not 21 Kortfristiga skulder till andra myndigheter		
Arbetsgivaravgifter	519	455
Leverantörsskulder andra myndigheter	449	743
Summa	968	1 198
Not 22 Leverantörsskulder		
Leverantörsskulder	1 334	158
Summa	1 334	158
Ökningen av leverantörsskulder beror på ett par större fakturor.		
Not 23 Övriga kortfristiga skulder		
Personalens källskatt	574	644
Övrigt	65	61
Summa	639	705
Not 24 Upplupna kostnader		
Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	1 930	1 867
Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	43	0
Övriga upplupna kostnader	170	142
Summa	2 143	2 009

Anslagsredovisning

Not 25 Uo 01 6:2 ap.1 Justitiekanslern

Justitiekanslern får disponera 1 099 tkr av det ingående överföringsbeloppet, d.v.s. 3% av föregående års tilldelning 36 617 tkr enligt regleringsbrevet.

Beviljad anslagskredit 1 190 tkr.

Anslaget är icke räntebärande.

Not 26 Uo 04 1:13 ap. 1 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.

Enligt regeringsbeslut 2014-12-11 Ju2014/7537/PO (delvis) och Ju2014/7631/Å ökade tilldelade medel till 65 117 tkr.

Justitiekanslern får disponera hela det ingående överföringsbeloppet då detta understiger 3% av föregående års tilldelning 60 163 tkr enligt regleringsbrevet.

Beviljad anslagskredit 1 204 tkr.
 Anslaget är icke räntebärande.

	2014	2013
Ersättning till frihetsberövade m.m.		
1. Ersättning för frihetsinskränkning	59 323	51 168
2. Frihetsinskränkning, ombudskostnader	3 171	2 687
3. Frihetsinskränkning, kostnad i samband med rättegång	216	74
4. Frihetsinskränkning, livränta efter rekvisition från SPV	244	243
Skadestånd m.m. i andra fall		
1. Skadestånd m.m. i övriga ärenden	336	0
2. Ombudskostnader i övriga ärenden	1 061	12
3. Kostnader i samband med statens rättegångar	2 831	1 395
4. Kostnader i samband med rättegång inför internationell domstol m.m.	0	0
5. Kostnad för förundersökning i brottmål	0	0
Rättegångskostnader, ersättning från motpart	-110	-1 325
	67 071	54 254

SAMMANSTÄLLNING ÖVER VÄSENTLIGA UPPGIFTER

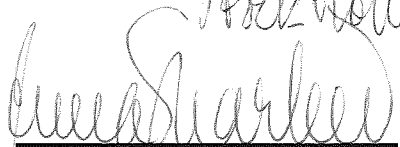
(tkr)	2014	2013	2012	2011	2010
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	4 300	3 000	4 000	3 000	4 000
Utnyttjad	3 000	1 598	1 763	1 001	1 733
Kontokrediter Riksgäldskontoret (ej tillämpligt)					
Räntekonto Riksgäldskontoret (ej tillämpligt)					
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	13	9	13	8 *	656
Anslagskredit					
Beviljad kredit anslag 01 6:2 ap.1 JK	1 190	1 099	1 035	906	1 745
Utnyttjad	0	0	0	96	1 499
Beviljad kredit anslag 04 1:13 ap.1	1 204	1 205	4 216	3 916	3 516
Utnyttjad	262	0	4 216	3 300	2 576
Anslag					
<i>Ramanslag</i>					
Anslagssparande anslag 01 6:2 ap. 1 JK	1 135	1 848	1 682	0	0
Anslagssparande anslag 04 1:13 ap. 1	0	1 693	0	0	0
Bemyndiganden (ej tillämpligt)					
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	32	31	28	26	24
Medelantalet anställda (st)	33	32	29	27	26
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 287	1 175	1 155	1 082	1 215
Kapitalförändring					
Årets	166	0	-8	88	0
Balanserad	80	80	88	0	0

* Pga ändrad redovisningsprincip 2011 så ingår inte ersättningarna för ombud i rättegångar i avgiftsintäkterna.

Justitiekanslern
Årsredovisning 2014-12-31

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Ort och datum

Mockholm 2015-02-23

Anna Skarhed

Justitiekansler